

Naturstyrelsens generelle høringsnotat vedrørende Natura 2000-plejeplaner

Naturstyrelsen har udarbejdet forslag til [Natura 2000-plejeplaner](#) for styrelsens arealer i de enkelte Natura 2000-områder.

Forslag til Natura 2000-plejeplanerne har været i offentlig høring fra den 8. juni til den 17. august 2012. Der er i alt registreret 193 konkrete og 11 overordnede høringssvar vedrørende Natura 2000-plejeplanerne. Alle høringssvar kan findes på: [Høringssvar til plejeplaner og skovhandleplaner](#).

Alle høringssvarene er gennemgået, og det enkelte høringssvar er opdelt i forhold til emner af generel karakter og emner, der vedrører konkrete plejeplaner. De emner, der er af generel karakter behandles i dette notat, mens konkrete høringssvar til den enkelte Natura 2000-plejeplan behandles i særskilt notat, ét for hver af de 125 plejeplaner.

Høringsnotatet behandler tematisk de indkomne høringssvar. Høringssvarene er gengivet i hovedtræk, og flere svar er samlet i en fælles beskrivelse, hvis de vedrører samme emne og indeholder samme budskaber og synspunkter. Naturstyrelsens kommentarer til de enkelte emner er anført i kursiv.

Indholdsfortegnelse

1) Plejeplanernes grundlag og struktur.....	2
a. Datagrundlag, lovgrundlag og forhold til handleplaner.....	2
b. Struktur og detaljeringsniveau i plejeplaner.....	3
2) Mål for planperioden.....	5
3) Forventet indsats for naturtyperne.....	6
4) Forventet indsats for arter.....	7
5) Adgang, friluftsliv og formidling.....	8

1) Plejeplanernes grundlag og struktur

a. Datagrundlag, lovgrundlag og forhold til handleplaner

Flere lokalafdelinger af Danmarks Naturfredningsforening har hæftet sig ved, at der ikke er angivet nogen arealregistrering for arter, og mener for givne Natura 2000-områder, at der bør fremskaffes nogle tal for bestandsstørrelser, hhv. at udbredelse og registrering af status for en række arter bør afdækkes straks.

En lokalafdeling af Dansk Ornitologisk Forening undrer sig over, at basisanalysens hhv. de af lokalafdelingen fremsendte udbredelseskort ikke er anvendt i en konkret plejeplan.

I de tidligere amters basisanalyser indgik kort med artslevesteder. Da de anvendte metoder og kort er uensartede og ikke sammenlignelige, har Naturstyrelsen valgt at udelade dem af Natura 2000-planerne. Derfor anføres udbredelsesarealer heller ikke i plejeplanerne.

Naturstyrelsen er gennem det nye overvågningsprogram fra 2011 ved at indhente yderligere data. Nogle af de arter af yngle- hhv. trækfugle, som i henhold til fuglebeskyttelsesdirektivet er relevante i den danske forvaltning af Natura 2000-områder, overvåges intensivt med vægt på at afklare bestandsstørrelser. Andre overvåges mere ekstensivt med fokus på deres udbredelsesområde.

Data fra overvågningen bliver løbende offentliggjort på Miljøportalen.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

En lokalafdeling af Dansk Ornitologisk Forening savner beskrivelse af den forventede effekt af tiltag for udpegningsarterne. For en konkret plejeplan finder foreningen, at der ikke er grundlag for at vurdere de forventede effekter af de enkelte aktiviteter, og at den for en udenforstående læser ikke lever op til kravet om at være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Det er vanskeligt at vurdere, om den lever op til Natura 2000-planens målsætninger.

Natura 2000-planens målsætninger er langsigtede og skal ikke gennemføres i første planperiode. For samtlige plejeplaner er der foretaget en miljøvurdering, der indgår som bilag 2. Her kan der læses om virkninger af plejeplanen.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

Lokalafdelinger af Dansk Ornitologisk Forening påpeger, at Natura 2000-handleplan og -plejeplan for et givent område er meget forskellige i deres struktur og form. Foreningen kunne ønske, at de to planer i fremtiden i højere grad skrives med en fælles struktur og

med bl.a. koordinerede fagtermer, så de nemmere kan læses, forstås og vurderes som en helhed.

Der er under udarbejdelsen af handle- og plejeplaner tilstræbt ensartet terminologi og planlægningskoncepter. Der gælder imidlertid forskellige forudsætninger for handle- og plejeplaner. For en handleplan gælder iflg. lovbemærkningerne, at den ikke må foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer af plejeplanerne.

b. Struktur og detaljeringsniveau i plejeplaner

En lokalafdeling af Dansk Ornitologisk Forening mener, at Natura 2000-planens overordnede målsætning bør fremgå af plejeplanen, således at tvivlstilfælde undgås. Desuden gives der udtryk for, at Natura 2000-planens konkrete målsætninger for (skov)naturtyperne bør nævnes i plejeplanen.

Naturstyrelsen har valgt at udarbejde korte og præcise plejeplaner og derfor i hovedsagen valgt at undlade gengivelse af det, der kan læses i Natura 2000-planerne.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

Lokalafdelinger af Dansk Ornitologisk Forening og en lokalkreds af Friluftsrådet finder, at plejeplanerne består af hensigtserklæringer, der er bredt og upræcist formuleret, og opfordrer til opstramning, så plejeplanerne bliver så konkrete og målrettede som muligt. Der peges bl.a. på at målene bør formuleres mere præcist.

Natura 2000-planens indsatsprogram er en listning af de retningslinjer, der gælder for naturtype- og artsforvaltning i planperioden. Indsatsprogrammets enkelte retningslinjer anvendes derfor som mål i plejeplanen, hvis de er relevante på Naturstyrelsens arealer i området. I plejeplanen angives desuden de forvaltningstiltag, der skal til for at gennemføre disse mål.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

Lokalafdelinger af Dansk Ornitologisk Forening beklager, at der angives arealstørrelser i stedet for geografisk præciserede delområder, ligesom kortene har for lille en målestok til identifikation. Dermed har læseren ikke mulighed for en konkret vurdering af plejeplanen.

En lokalafdeling af Danmarks Naturfredningsforening finder det vanskeligt at fremkomme med konkrete kommentarer til plejeplanerne, da de i flere tilfælde er holdt i

generelle vendinger, og da de forskellige plejeforanstaltninger for de enkelte naturtyper kun i begrænset omfang fremgår af kortbilag.

Naturstyrelsen har valgt, at det skal være muligt at tilpasse plejemetode på konkrete arealer til det mest hensigtsmæssige i forhold til det aktuelle behov i løbet af planperioden. I de tilfælde hvor der er indsat kort i plejeplanerne, skal kortene blot give en oversigtlig illustration, f.eks. af hvor der forventes løbende pleje under én eller anden form.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer af plejeplanerne.

Lokalafdelinger af Dansk Ornitologisk Forening noterer, at den planlagte plejeindsats ikke er opgjort fordelt på naturtypernes tilstandsklasser (nuværende eller forventede fremtidige). Foreningen er uforstående overfor, at plejeplanforslaget ikke nævner, hvorvidt de planlagte tiltag og mål vil kunne medføre en ændring i tilstandsklasse.

Plejeplanen er en opfølgning på Natura 2000-planens indsatsprogram. Vurderingen af, om indsatsprogrammet er realiseret ved udløbet af 1. planperiode, vil ske ved en opgørelse af, om den beskrevne indsats i Natura 2000-plejeplanen er gennemført. Dvs. om den nødvendige indsats er iværksat, og ikke på baggrund af registrerede ændringer i naturen. Årsagen til dette er, at mange ændringer først kan ses efter en årrække. Den løbende overvågning i det nationale overvågningsprogram, Natura 2000-kortlægning samt EU-rapporteringsforpligtigelser i forbindelse med gennemførelse af habitatdirektivet, vil følge tilstand og ændringer i naturen.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

En lokalafdeling af Dansk Ornitologisk Forening bemærker om flere plejeplaner, at de burde medtage alle fuglearter på udpegningsgrundlagene.

For et givent fuglebeskyttelsesområde omfatter plejeplanen kun de arealer, som Naturstyrelsen ejer indenfor området. Plejeplanen omfatter også kun de fuglearter fra området udpegningsgrundlag, der forekommer på netop disse arealer (eller potentielt vil kunne indfinde sig her med den rette forvaltning).

Der henvises til Natura 2000-planens oversigt over det fulde udpegningsgrundlag.

Flere kommunale Fællesråd under Danmarks Jægerforbund bemærker for visse arter, at det i plejeplanen er noteret som periodens mål at beskytte mod forstyrrelser, uden at det antydes, hvordan beskyttelsen skal foregå.

En lokalafdeling af Danmarks Naturfredningsforening mener, at der i perioden skal være en målrettet indsats for arter omfattet af et plejeplan-udkast. Naturstyrelsen opfordres

desuden til at drage omsorg for, at forekommende bilag IV-arters status forbedres i første planperiode. En anden lokalafdeling af Danmarks Naturfredningsforening efterlyser en mere konkret plan for tiltag der tilgodeser en bilag IV-art.

Nationalpark Thy savner en mere specifik planlægning for arter (på udpegningsgrundlaget og bilag IV), idet en artsindsats også kan gavne naturtyperne.

En lokalafdeling af Dansk Ornitologisk Forening gør opmærksom på, at der på de af Naturstyrelsen ejede arealer i et nærmere angivet Natura 2000-område også findes andre bilag I-arter end udpegningsarterne, og at disse andre arter bør tilgodeses i f.m. plejen.

Der er for plejeplanerne valgt den tilgang og struktur, at hver plejeplan først beskriver al den pleje som vurderes nødvendig a.h.t. habitatnaturtyperne. Dernæst er der, i det omfang denne pleje ikke samtidig yder udpegningsgrundlagets arter tilstrækkelig biotoppleje og beskyttelse, gjort tilføjelse om specifikke artstiltag.

Der kan således godt være tale om, at Naturstyrelsen for en given art vurderer, at periodens mål opfyldes uden anden indsats end den, der allerede finder sted som følge af reservatbestemmelser eller fredning, eller som planlægges for naturtypen eller andre arter i området. Det er i så fald ikke nødvendigt at planlægge plejetiltag specifikt rettet mod arten.

Plejeplanerne omfatter alene opfølgningen på Natura 2000-planerne. Dermed indgår andre planlægningstemaer, såsom arter udenfor udpegningsgrundlaget, ikke i denne plejeplanlægning. Den enkelte plejeplans virkning på bl.a. bilag IV-arter er dog vurderet i den tilhørende miljørapport. Som det fremgår af miljørapporterne, er det styrelsens opfattelse, at den målrettede indsats for udpegningsgrundlagene også vil have en positiv betydning for væsentlige dele af den øvrige natur.

Udover enkelte fejlrettelser (f.eks. hvor styrelsen er blevet opmærksom på uoverensstemmelse mellem plejeplan og indsatsprogram), der beskrives i høringsnotat for pågældende plejeplan, har de fremkomne bemærkninger ikke ført til ændringer af plejeplanerne.

2) Mål for planperioden

Lokalafdelinger af Dansk Ornitologisk Forening anfører, at de i plejeplanerne anvendte mål med benævnelserne ”naturlig dynamik”, ”sikring af naturtypen” og ”skovnaturtypebevarende drift” ikke er nærmere defineret.

Natura 2000-planens indsatsprogram er en listning af de retningslinjer, der gælder for naturtype- og artsforvaltning i planperioden.

Indsatsprogrammets enkelte retningslinjer anvendes derfor som mål i plejeplanen, hvis de er relevante på Naturstyrelsens arealer i området.

Én af de retningslinjer, som findes i Natura-2000-planers indsatsprogrammer, lyder: "Skovnaturtyperne skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigelsen, primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst." På baggrund af denne retningslinje har Naturstyrelsen for alle blivende forekomster af skovnatur sat enten målet "skovnaturtypebevarende drift" eller "naturlig dynamik". Det sidstnævnte er brugt for skovnatur-arealer, der er udtaget af drift (urørt skov). Det førstnævnte er brugt for alle øvrige arealer med skovnatur, og er nærmere beskrevet i faktaboksen på den internetside, der er hyperlink (link til definition) til i plejeplan-afsnittet Skovnaturtyper.

En anden standard-retningslinje i indsatsprogrammerne lyder "Skovnaturtyper sikres.", hvilket Naturstyrelsen for alle de blivende forekomster af skovnatur, plejeplanerne omfatter, har "oversat" til målet "Sikring af naturtypen". Dette mål indebærer dog de samme forvaltningstiltag, som de ovennævnte mål ("skovnaturtypebevarende drift" eller "naturlig dynamik") gør.

3) Forventet indsats for naturtyperne

LandboUngdom finder det vigtigt at sikre fremtidig drift for de omkringliggende erhvervsarealer. Det bør tilstræbes at holde disse lodsejere skadefri og f.eks. ikke i forbindelse med Natura 2000-plejeplanerne at forringe dyrkning af naboarealer ved at standse dræning i områder, hvor der opsamles meget nedbør.

Naturstyrelsen er opmærksom på de forpligtelser i relation til afvanding, der påhviler styrelsen som lodsejer.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer af plejeplanerne.

Lokalafdelinger af Dansk Ornitologisk Forening anfører, at nogle af skov-afsnittets plejetiltag ikke er gennemskuelige (især "basissikring"). Desuden anføres, at mange af plejetiltagene synes at overlappe i areal.

Udtrykket "basissikring" er i plejeplan-teksten ledsaget af et hyperlink ([link til definition](#)) til en internetside med en faktaboks, som beskriver dette begreb. Det er i øvrigt korrekt, at der i vid udstrækning er tale om flere forvaltnings-/plejetiltag pr. forekomst. For eksempel vil "basissikring" være suppleret med bevarelse af et antal store træer til henfald, og ofte af endnu ét eller flere andre tiltag.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

Lokalkredse af Friluftsrådet bemærker, at udlæg af arealer til urørt skov kan give anledning til begrænsninger af rekreative interesser, såfremt adgangen begrænses af væltede træer, der ikke fjernes fra stier og veje. For at adgangsmulighederne i skoven ikke forringes, anbefales det f.eks. at placere den urørte skov i områder, hvor der alligevel normalt ikke forekommer færdsel, dvs. i områder af skoven uden stier og øvrige friluftsfaciliteter.

Generelt har den enkelte borger fri adgang til almindelig færdsel i Naturstyrelsens skove – også i de urørte skove. Hvor syge og væltede træer udgør en fare for skovgæsterne, specielt på befærdede stier og veje, fjernes disse træer.

De fremkomne bemærkninger har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

4) Forventet indsats for arter

Lokalkredse af Friluftsrådet påpeger, at Natura 2000-indsatsen på offentlige arealer ikke bør forringe befolkningens muligheder for friluftsliv. Eventuel adgangsbegrænsning eller anden indskrænkning af de rekreative aktiviteter bør kun anvendes, når behovet herfor er uomtvisteligt, og bør drøftes med de berørte parter på et veldokumenteret grundlag forud for en evt. vedtagelse. Adgangsregulering bør i givet fald tilpasses til ikke at være mere omfattende end nødvendigt, men dynamisk og fleksibel overfor både natur og brugere. Der opfordres til, at levesteder beskyttes gennem kanalisering (f.eks. stiplanlægning og faciliteter såsom fugletårne) og information og ikke ved generelle forbud.

Naturstyrelsen lægger generelt vægt på, at der er en fornuftig balance mellem borgernes adgangsmuligheder og beskyttelse af naturen. Formålet med planlægningen er at sikre de arter og naturtyper, som det enkelte område er udpeget for at beskytte. Dette kan i konkrete tilfælde få betydning også for den rekreative benyttelse af arealer, eksempelvis ved periodevise adgangsbegrænsninger.

Generelt har den enkelte borger fri adgang til almindelig færdsel på Naturstyrelsens arealer. Adgangsbestemmelser er nærmere fastsat i naturbeskyttelsesloven, jagt- og vildtforvaltningsloven og fiskeriloven, samt ved lokale bestemmelser. I en del tilfælde kan effekten af forstyrrelser fjernes/mindskes ved en gennemtænkt planlægning, f.eks. kanalisering af færdslen gennem stiforløb, hensigtsmæssig placering af fællesanlæg og faciliteter og formidling. Det valgte tiltag vil bero på en konkret vurdering af, om der i nogle områder vil være behov for periodevise lukninger for færdsel i f.eks. yngletiden.

Naturstyrelsen har noteret sig de generelle anbefalinger og bekymringer fra lokalkredsene, men ikke fundet anledning til at ændre i de foreliggende plejeplaner.

En lokalafdeling af Dansk Ornitologisk Forening savner konkrete angivelser af, hvor stor en bestand man for visse arter ønsker at have i skoven.

Natura 2000-planen har som langsigtet mål krav til de fugleantal, et område potentielt skal kunne rumme. For planperioden er der derimod generelt ikke sådanne specifikke mål, og derfor angives heller ingen bestandsmål i plejeplanen for perioden. Specifikke mål kan læses i Natura 2000-planen.

Den fremkomne bemærkning har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

5) Adgang, friluftsliv og formidling

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste gør opmærksom på, at det er af væsentlig betydning, at vedtagelsen af plejeplanerne ikke medfører begrænsninger eller hindringer for udøvelsen af forsvarets eksisterende og planlagte militære aktiviteter, herunder forsvarets øvelsesvirksomhed.

Plejeplanerne er en opfølgning på Natura 2000-planernes indsatsprogrammer.

For så vidt angår de arealer, forsvaret har forpagtet af Naturstyrelsen, henvises til de bestående kontrakter samt kontraktlige nyforhandlinger, og til løbende dialog indenfor rammerne af kontrakter og plejeplaner.

Den fremkomne generelle bemærkning har ikke ført til ændringer i plejeplanerne.

Lokalkredse af Friluftsrådet opfordrer til at sikre publikum gode naturoplevelser via faciliteter og ved adgang til bl.a. græssede arealer og gennem bl.a. urørt skov. Lokalkredsene opfordrer til at formidle naturværdierne og naturplejen / Natura 2000-indsatsen, hvorved befolkningens naturoplevelser samt forståelse øges og forbedres, og dermed også den folkelige opbakning. Der peges bl.a. på vigtigheden af, at (indhegning til) afgræsning ledsages af formidling, og på, at eventuelle adgangs begrænsninger altid bør ledsages af god information. Forskning viser, at befolkningen er mere positivt stemt over for adgangs begrænsninger, hvis de kan forstå begrundelsen.

Naturstyrelsen har fokus på at sikre gode adgangsforhold til styrelsens arealer.

Styrelsen er opmærksom på at eventuelle adgangsbegrænsninger generelt får en større accept hos befolkningen gennem god formidling.

Naturstyrelsen har noteret sig disse generelle forslag og anbefalinger fra lokalkredsene, men ikke fundet anledning til at ændre i de foreliggende plejeplaner.